

RECENT PUBLICATIONS ACTUALITĂȚI EDITORIALE

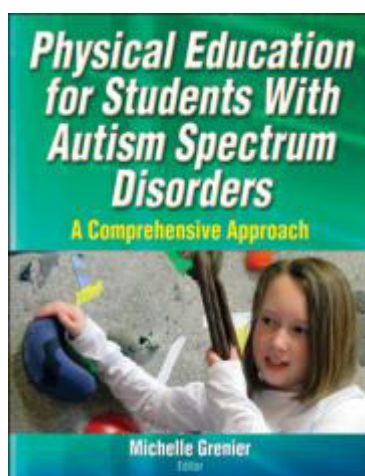
Book reviews Recenzii cărți

Physical Education for Students with Autism Spectrum Disorders. A Comprehensive Approach
(Educația fizică pentru elevii cu tulburări din spectrul autismului. O abordare comprehensivă)

Editor: Michelle Grenier

Editura: Human Kinetics, 2015

152 pagini; Preț: 16,25 €

Deși în România nu există o statistică oficială privind prevalența acestui tip de perturbare neuropsihică a copilăriei, este evident că populația noastră nu poate rămâne indemnă la trendul creșterii alarmante a “tulburărilor din spectrul autismului (TSA)”*; trend probat fără putință de tăgadă peste tot în lume și, desigur, și în Europa. Amintim în acest sens cifrele efectiv îngrijorătoare, lansate de Societatea Națională pentru Autism din Marea Britanie: 1 caz la 2500 persoane, în anii '80, 1 la 166 în 2001, 1 la 110, actualmente. Și, parcă pentru a ne înspăimânta de-a binelea, prima frază a textului prin care editura Human Kinetics își prezintă cartea de care ne vom ocupa în cele ce urmează, conține o previziune și mai sumbră, înfricoșătoare chiar: „Estimările curente apreciază că 1 din 88 de copii vor fi diagnosticați cu o formă de autism”.

Dacă trendul semnalat este deja un truism, tot un adevăr de ordinul evidenței a devenit și faptul că unul dintre cele mai eficiente tratamente ce pot fi aplicate celor cu autism, este exercițiul fizic. Astfel, potrivit specialiștilor de la Autism Research Institute, San Diego, USA, studiile arată că efortul viguros sau epuizant, face să scadă comportamentele stereotipe, hiperactivitatea, agresivitatea, auto-agresiunea și distructivitatea. Efort viguros însemnând 20 de minute, sau mai mult, de activitate fizică aerobă, de 3 - 4 ori pe

săptămână, efortul ușor, blând, având efecte minore în plan comportamental. În plus, mulți copii cu TSA se îngrașă, dacă sunt lăsați să se complacă în sedentarism, iar excesul de greutate, știm foarte bine, aduce cu el numeroase alte probleme de sănătate, pe termen mediu și lung.

Pornind de la asemenea date și realități, și având certitudinea că acest teritoriu al TSA va reprezenta un domeniu de exprimare profesională din ce în ce mai mult frecventat de absolvenții facultăților de educație fizică și sport (EFS) din țara noastră, am găsit de cuviință că ar fi foarte potrivit să semnalăm cititorilor revistei PALESTRICA, specialiștilor români în EFS, apariția foarte recentă a lucrării editate de Michelle Grenier, profesor coordonator al programului de EFS adaptată, din cadrul Universității New Hampshire (Durham, USA). Dr. Grenier fiind o specialistă cu vastă experiență și reală notorietate internațională, în cercetarea, practica și predarea a tot ce ține de incluziunea celor cu TSA, prin activitatea fizică adecvată și sistematică.

Pedagogii adevărați știu dintotdeauna că a concepe o curiculă și/sau o planificare, care să fie valabile pentru toți elevii dintr-o clasă, nu este deloc ușor; un asemenea demers presupune foarte bogate cunoștințe de specialitate, multă experiență și, desigur, creativitate “cât cuprinde”. Ne putem imagina însă că o încercare de această natură este cu mult mai dificilă, în cazul elevilor cu TSA; cu atât mai mult cu cât, în această privință și cunoștințele, dar și experiența – mai ales în România – nu au cum să fie prea bogate. Sunt doar câteva motive pentru care o carte ca cea de care vorbim, este extrem de binevenită și utilă; altfel spus se constituie exact în ajutorul de care profesorul avea nevoie. Ea se dovedește a fi lucrarea care îi prezintă strategii și soluții, prin care el are posibilitatea să-și conceapă și să își adapteze “oferta”, ținând cu adevărat cont de calitățile, capacitățile, disponibilitățile și interesele populației țintă; adică propunându-le celor cu TSA “lecții” care să le stimuleze colaborarea, într-un context (ambient) favorabil și folosindu-se de tehnologiile asistive cele mai adecvate. Spunem asta, deoarece cartea conține informație din belșug despre, dar și exemple de utilizare a unor instrumente și metode, cum ar fi scenariile, modelarea video, povestirile sociale și o bogată varietate de alte activități, din care profesorul nu are decât să selecteze tot ce simte, bănuiește, știe deja (sau vrea să încerce) că îi poate ajuta efectiv pe elevii cărora li se adresează, să-și dezvolte și să exerseze abilitățile sociale și motorii. Abilități și comportamente la care altfel, fără un program bine întocmit, nu ar avea cum să accedă.

Numărul de pagini destul de redus, arată că editorul și cei 6 colaboratori ai săi au reținut în lucrare numai ce este esențial și strict necesar profesorului de educație fizică, nelansându-se în dezvoltări teoretice și medicopsihologice complicate, care nu ar fi făcut altceva decât să încarce și să complice inutil acest instrument și îndrumar, dedicat unor practicieni prin definiție. Avem drept urmare doar 8 capitole, distribuite în două părți: 6 capitole în prima: "Elaborarea procesului de instrucție al elevilor cu TSA", iar restul constituind substanța celei de-a doua, intitulată "Jocuri și activități individuale și pentru grupuri mici".

Titlurile celor 8 capitole sunt, în ordine: 1. Înțelegându-i pe (empatizând cu) elevii cu TSA, 2. TSA din perspectiva familiei copilului, 3. Conceperea curiculei în virtutea așa-numitului "spectru al incluziunii" (prin spectru al incluziunii înțelegând, reamintim: „o abordare centrată pe activități care au drept obiectiv incluziunea persoanelor cu dizabilități, în activitățile fizice și sportive”; vezi http://www.playbytherules.net.au/assets/media/interactive/Inclusion_Spectrum.pdf), 4. Strategii proactive de incluziune, 5. Reducerea stresului pentru optimizarea învățării, 6. Evaluarea și procesul de educație individualizată (Individualized Education Program – IEP; detalii aici: https://en.wikipedia.org/wiki/Individualized_Education_Program), 7. Jocuri și activități individuale, 8. Activități și jocuri în grup.

Conform unui bun obicei, semnalat și cu alte ocazii, editura Human Kinetics dă posibilitatea celor interesați de a afla mai multe despre carte și stilul ei, să lectureze liber o serie de texte din conținutul său. Link-urile de acces la acestea sunt: [\[categories-that-comprise-the-inclusion-spectrum\]\(http://www.humankinetics.com/excerpts/excerpts/general-recommendations-and-strategies-to-better-communicate\), <http://www.humankinetics.com/excerpts/excerpts/general-recommendations-and-strategies-to-better-communicate>, respectiv, <http://www.humankinetics.com/excerpts/excerpts/learn-to-play-a-game-of-tag-with-verbal-cues>.](http://www.humankinetics.com/excerpts/excerpts/learn-3-of-the-5-activity-</p></div><div data-bbox=)

Deși ar mai fi și alte lucruri de spus, considerăm că în cele de mai sus le-am oferit potențialilor cumpărători destule argumente pentru a trece la fapte. În mod normal, acești potențiali cumpărători pot proveni din următoarele categorii de specialiști: profesorii de EFS, practicienii educației fizice adaptate și terapeuții prin activități recreative. Dar, ideal ar fi ca lor să li se adauge și părinți, deoarece, motivați atât de puternic cum numai ei pot fi, aceștia au mari șanse să se dovedească deosebit de eficienți în, și prin administrarea zilnică a acelor deloc puține mijloace terapeutice accesibile și nespecialiștilor; pe care le pot găsi/identifica, selecta și aplica relativ ușor, parcurgând cu atenție paginile cărții.

*Preluăm și noi termenul folosit de „Asociația Autism Romania” - și, după cum se vede, utilizat în limbajul internațional de specialitate -, pe de o parte deoarece el are o notă mai puțin peiorativă decât cel de autism/autist, iar pe de altă parte pentru că, într-adevăr, pe lângă autismul propriu-zis (clasic), sfera autismului cuprinde și alte tulburări: sindromul Rett, tulburarea dezintegrativă a copilăriei, sindromul Asperger, tulburările globale de dezvoltare-nespecificate altfel (vezi site-ul: <http://www.autismromania.ro/site/SprijinSfaturiIdei/ceEsteAutismul/>)

Gheorghe Dumitru
gdumitru@seanet.ro